

Komunike Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira

Kratak pregled

1) Politički direktori Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira, koji su se sastali u Sarajevu 23. i 24. rujna, dali su potporu kratkoročnoj strategiji Visokog predstavnika za provedbu mandata, koja se fokusira na pružanje pomoći tijelima BiH u sljedećem:

- okončati administrativne i logističke pripreme te donošenje zakona potrebnih za konsolidaciju reformi u sektorima obrane, policije i obavještajnih službi;
- osigurati puno funkcioniranje Suda BiH i proširenog Vijeća ministara BiH;
- okončati pripreme za uvođenje PDV-a, te ujedinjenje carinskih uprava;
- omogućiti i zajamčiti samoupravni status Distrikta Brčko.

2) Upravni odbor je naglasio da su usvajanje zakona, donošenje odluka i preuzimanje obveza tek prvi koraci u reformi. Ukoliko BiH želi ispuniti 16 prioriteta iz studije izvodljivosti te se dalje integrirati u euroatlanske strukture, te ukoliko se želi vidljivo poboljšanje života samih građana, tijela vlasti moraju u potpunosti provesti reforme.

3) U tom smislu Upravni odbor je sa zadovoljstvom primio k znanju priopćenje UNHCR-a objavljeno prošlog tjedna o tome da se više od jednoga milijuna nekadašnjih izbjeglica i prognanika vratilo u svoje domove. Treba priznati da je, iako je ovaj proces počeo pod vođstvom međunarodne zajednice, broj od jednog milijuna povratka postignut pod vođstvom domaćih tijela BiH, koji su u tijeku posljednjih godinu dana preuzeli odgovornost za proces povratka izbjeglica. Ovo, kao i toliko drugih primjera, naglašava ključnu činjenicu da vođstvo u procesu reformi prelazi iz ruku međunarodne zajednice u ruke domaćih tijela i da taj proces mora ostati fokusiran na to da građanima ove zemlje vrati dostojanstvo i boljitak.

4) Ipak, neke opstruktivne snage i dalje ugrožavaju izgleda za konačni politički i ekonomski oporavak, osobito u kontekstu poštivanja zakonskih obveza BiH. Upravni odbor je upozorio da prije svega tijela vlasti RS moraju poduzeti potrebne konkretne korake kako osobe optužene za ratne zločine bile uhićene i kako bi se ostvarila suradnja s Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju. Neispunjenje tih obveza sada predstavlja najveću prepreku članstvu BiH u Partnerstvu za mir te njenoj daljoj integraciji u Europu, procesima koji bi inače bili u obećavajućoj fazi. To istovremeno znači i neispunjenje jedne od osnovnih obveza iz Općeg okvirnog mirovnog sporazuma.

* * *

Komunike

1) Politički direktori Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira susreli su se u Sarajevu 23. i 24. rujna na sastanku kojim je predsjedavao Visoki predstavnik Paddy Ashdown. Tijela vlasti BiH, pod vođstvom predsjedavajućeg Vijeća ministara Adnana Terzića, informirali su Upravni odbor o koracima koji su poduzeti u posljednja tri mjeseca kako bi se usvojile i provele ključne reforme.

Izveštaj tijela vlasti BiH

2) Upravni odbor je konstatirao da od početka 2004. godine postoji stalan i jasan napredak, osobito u svezi usvajanja zakona koji se tiču Partnerstva za mir i studije izvodljivosti EU, za koje tijela vlasti BiH, pod vođstvom premijera Terzića, treba pohvaliti. Međutim, zakonodavni paket se sada mora zakružiti, osobito kada je riječ o javnom radio-televizijskom sustavu, a težište treba prebaciti na *provedbu*.

Suradnja sa Tribunalom u Hagu

3) Upravni odbor je izrazio svoje duboko nezadovoljstvo činjenicom da BiH još uvijek nije ostvarila punu suradnju s Haškim tribunalom – što je ključni uvjet za njeno sudjelovanje u Partnerstvu za mir i za početak pregovora s EU o zaključivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i sasvim jasna obveza koja se temelji na Općem

okvirnom mirovnom sporazumu te na međunarodnom i domaćem pravu. Naglašeno je da prije svega tijela vlasti RS moraju odlučno raskinuti sa svojom dosadašnjom praksom neispunjavanja obveza iz ove oblasti, te pokazati konkretne i opipljive rezultate u tjednima i mjesecima koji su pred nama. Upravni odbor je dao potporu koracima koje je Visoki predstavnik poduzeo kako bi odgovarajući pojedinci snosili odgovornost.

Povratak izbjeglica

4) Nedavno priopćenje koje je objavio UNHCR da se više od jednog milijuna nekadašnjih izbjeglica i prognanika vratilo u svoje domove u BiH odražava i potvrđuje status poslijeratne obnove ove zemlje. Upravni odbor je izrazio svoje zadovoljstvo činjenicom da je odgovornost za povratak izbjeglica uspješno prešla u ruke tijela vlasti BiH, te apelirao na sve potpisnike Daytonskog mirovnog sporazuma da osiguraju da se situacija u kojoj se nalaze preostalih 600.000 izbjeglica i prognanika regiji riješi na pravedan način uz poštivanje njihovog prava na povratak. U svezi s ovim, Upravni odbor pozdravlja nedavnu zajedničku inicijativu Europske komisije, OEES-a i UNHCR-a da pokrenu vlade u regiji da riješe preostala pitanja vezana za prognanike. Upravni odbor je konstatirao da tijela vlasti BiH moraju uraditi puno više da osiguraju da se povratak nastavi i bude održiv. Upravni odbor je također istakao odgovornost tijela vlasti BiH da osiguraju da odluke o povratu koje je u prošlosti donijela Komsija za zahtjeve za povrat nepokretne imovine budu u potpunosti ispoštovane i da ne budu poništene.

Izgradnja institucija

5) Kako bi proširenje Vijeća ministara imalo praktičnog efekta, tijela vlasti BiH moraju učiniti sve što je u njihovoj moći da osiguraju da se, do kraja ove godine, uposli odgovarajući broj osoblja te dodijele odgovarajuće prostorije ministarstvima, institucijama i agencijama na državnoj razini poput Uprave za indirektno oporezivanje, Agencije za informacije i zaštitu BiH te Suda BiH. Te institucije, odnosno njihovi dijelovi, ne mogu funkcionirati samo na papiru – one moraju raditi u praksi.

6) Upravni odbor je apelirao na sve razine vlasti u BiH da poduzmu potrebne korake kako bi se osiguralo da sve institucije BiH – na državnoj razini – imaju prostorije koje su im potrebne kako bi bile u potpunosti kadrovski popunjene te ispunjavale zahtjeve procesa stabilizacije i pridruživanja. Neispunjenje ovoga predstavljat će opstrukciju daljeg napretka BiH ka integraciji u euroatlanske strukture. Pored poduzimanja mjera kojima bi se zadovoljile trenutne potrebe institucija BiH za uredskim prostorom, Upravni odbor je apelirao na tijela vlasti BiH da osiguraju trajno rješenje za ovaj problem tako što će urediti pitanje državne imovine.

7) Koraci ka konsolidiranju financijskog statusa novih ministarstava i agencija moraju se koordinirati s pripremom proračuna za 2005. godinu. Istovremeno, priprema proračuna zahtijevat će kritičnu i discipliniranu ocjenu apsurdno glomaznog administrativnog sustava BiH. Upravni odbor je apelira na tijela vlasti da nađu rješenje za potrebu da se smanji višak kapaciteta na svim razinama vlasti.

Odjel za vladavinu prava

8) Upravni odbor je konstatirao da je Odjel za vladavinu prava, nakon što ga je u srpnju 2002. godine uspostavilo Vijeće za provedbu mira, putem Visokih sudbenih i tužiteljskih vijeća i uz potporu Nezoisne sudske komisije, okončalo postupak provjere i ponovnog imenovanja sudaca i tužitelja. Uspostavljeni su Sud BiH i Tužiteljstvo BiH, usvojeni su Krivični zakon i Zakon o krivičnom postupku čije su nacрте izradili bh. pravници, te su uspostavljeni centri za obuku sudaca i tužitelja. Upravni odbor naglasio je značaj izgradnje i jačanja domaćih kapaciteta u svim institucijama za vladavinu zakona u BiH, uključujući policiju, sudstvo i urede tužiteljstava, kako bi se osiguralo da ove institucije budu u potpunosti spremne i sposobne za borbu protiv organiziranog kriminala i drugih ozbiljnih prekršaja.

9) Pored formalne uspostave Ministarstva pravosuđa BiH, pod vođstvom Odjela za vladavinu prava pokrenute su inicijative za uspostavu i jačanje institucija kao što su institucije za borbu protiv kriminala i druge. Pri Ustavnom sudu je uspostavljena Komisija za ljudska prava. Međutim, potrebno je poduzeti dalje mjere kako bi se riješili zaostali, nagomilani predmeti iz oblasti ljudskih prava, te utvrdile odgovarajuće procedure za rješavanje tekućih i budućih slučajeva.

10) Projekat uspostave Vijeća za ratne zločine pokrenut je početkom 2003. godine i bit će u potpunosti integriran u pravosudni sustav BiH ove jeseni. Sve daljnje aktivnosti bit će usmjerene ka cilju da Vijeće počne s radom u siječnju 2005. godine. Državni tužitelj će preuzeti nadležnost za suđenja za ratne zločine u narednih nekoliko tjedana tako što će početi s analizom nekoliko predmeta, a Posebni odjel Tužiteljstva bit će proširen kako bi mogao

obrađivati i slučajeve ratnih zločina uz slučajeve organiziranog kriminala i korupcije. Upravni odbor je apelirao na sve donatore da istraže načine da pošalju još veći broj međunarodnih sudaca i tužitelja, čime bi pomogli Sudu BiH i Državnom tužiteljstvu da rade u punom kapacitetu. Upravni odbor je konstatirao da će za istrage u ovim slučajevima biti nužno da SIPA zaposli i osposobi dovoljno kvalificiranih istražitelja i da će stoga biti nužno iznaći dodatna sredstva kako bi se platio ovaj program proširenja. Osim toga, za Vijeću za ratne zločine bit će neophodan zatvor zatvorenog tipa za pritvor i izdržavanje kazne u BiH. Ovi objekti moraju biti osigurani, napose zatvor za izdržavanje dužih kazni.

11) Upravni odbor je izviješten o naporima koji se ulažu kako bi se ubrzala potpuna uspostava Ministarstva sigurnosti, agencije SIPA, DGS-a i Interpola, te kako bi se olakšao rad Komisije za restrukturiranje policije. Za to će biti nužno da Parlamentarna skupština BiH donese nekoliko zakona do početka 2005. godine. Upravni odbor je istakao da će Vijeće ministara također morati nadgledati stvaranje pravnog okvira za jedinstvenu strukturu policije u BiH i provedbu procedura i sustava koji će usaglasiti policijske i sigurnosne strukture BiH s takvim strukturama u Europi.

Komisija za Srebrenicu

12) Komisija za Srebrenicu je uspostavljena u prosincu 2003. godine a svoje konačno izvješće podnijet će Vladi RS do 15. listopada 2004. godine, koja će ga usvojiti i proslijediti Komisiji za ljudska prava do kraja listopada. Sud će ocijeniti izvješće, a Viši zamjenik Visokog predstavnika Fassier će o ishodu ovog postupka podnijeti izvješće na narednom sastanku Vijeća za provedbu mira u prosincu. Upravni odbor je pohvalio rad Komisije, koja je iznijela na vidjelo nove informacije o događajima u Srebrenici.

13) Odjel za vladavinu prava bit će zatvoren krajem rujna 2004. godine nakon uspješnog okončanja svojih ključnih zadaća. Upravni odbor zahvalio je Višem zamjeniku Visokog predstavnika Bernardu Fassieru, voditelju ovog Odjela, za odlučno rukovođenje, koje predstavlja temelj uspjeha projekta.

Brčko

14) Kako se Distrikt Brčko suočava s iskustvom svojih prvih demokratskih izbora, Upravni odbor je pozvao entitetske vlade da pokažu svoju opredjeljenost za distrikt kao ustavnu i političku zbilju i u isto vrijeme pozvao Vijeće ministara BiH da pokaže svoju spremnost i sposobnost da jamči i podupre samoupravni status Distrikta.

Reforma u oblasti obrane

15) Upravni odbor je pozdravio nastavljeni napredak reforme u oblasti obrane. Sa zadovoljstvom je konstatirao kako ministar Nikola Radovanović konstruktivno rukovodi ovim procesom, kao i ozbiljnost s kojom Zajednička komisija za pitanja obrane i sigurnosti Parlamentarne skupštine BiH vrši nadzor u ovom procesu. Međutim, Upravni odbor je upozorio da bi trebalo održati tempo provođenja ove reforme. Pored političkog kriterija suradnje s Međunarodnim tribunalom za ratne zločine u Hagu, uspješnost u provedbi preporuka Komisije za reformu obrane bit će od ključnog značaja kada NATO bude razmatrao prijavu BiH za prijam u program Partnerstvo za mir.

16) Upravni odbor je priznao potrebu za dodatnom financijskom pomoći za provedbu reforme u oblasti obrane i stavio do znanja da će ohrabriti donatore da povećaju opseg pomoći koju daju.

Reforma u oblasti obavještajnog sektora

17) Upravni odbor je konstatirao napredak koji je postignut u reformi obavještajnog sektora, uključujući završavanje podzakonskih akata Agencije i pozdravio uvođenje načela/mjerila koja određuju pravac za daljnje odvijanje reforme. Napori se sada moraju usmjeriti na okončanje procesa provjere kako bi se pravodobno imenovalo rukovodno osoblje na srednjoj razini. U predstojećim mjesecima su potrebni efikasno planiranje i priprema tako da se nova organizaciona struktura može uspostaviti najkasnije do 31. prosinca 2004. godine.

18) Upravni odbor ohrabruje daljnje napore na jasnom razgraničavanju nadležnosti između različitih institucija u oblasti sigurnosti i osiguravanju njihove suradnje. Moraju se razviti odgovarajući mehanizmi za stvaranje dodatnih, ekonomičnih rješenja i za osiguravanje različitih procesa reforme u ovoj oblasti. Koncept reforme u vojno-obavještajnom sektoru koji je usvojila Komisija za reformu obrane sadrži važne preporuke u ovom smislu.

Ekonomija

19) Upravni odbor je s odobravanjem konstatirao da se poduzimaju nužni koraci kako bi se do ljeta 2005. godine uspostavila u potpunosti operativna Uprava za indirektno oporezivanje. Zadovoljavajući je i napredak ostvaren po pitanju zakonodavnih i administrativnih priprema za uvođenje PDV-a, iako je Upravni odbor ponovno naglasio da parlament mora poštovati osnovnu odgovornost Uprave za indirektno oporezivanje kako bi se osigurala makroekonomska stabilnost. Pored toga, Upravni odbor je pozvao bh. tijela vlasti i donatore da osiguraju da se do roka koji je postavio premijer, sredinom 2005. godine, obave sve nužne pripreme za uvođenje sustava PDV-a sukladno europskim standardima.

20) Konstatujući da su skupštine RS, Distrikta Brčko i BiH usvojile Zakone o izmirenju unutarnjeg duga, Upravni odbor je pozvao Parlamentarnu skupštinu BiH da uradi isto, kako bi prevladala ovu prepreku ekonomskom oporavku i osigurala ulaganja i nova radna mjesta koji mogu poboljšati životni standard.

21) Upravni odbor je pozdravio sastanak savjetodavne skupine o BiH održan u Sarajevu 22. i 23. rujna na zahtjev bh. vlasti, a kojim su zajednički predsjedavali Europska komisija i Svjetska banka. Sastanak je bio prigoda za predstavnike vlasti u BiH da izvijeste međunarodnu zajednicu o napretku postignutom u procesu reforme i izazovima s kojima se suočavaju, te da prenesu svoje vizije za srednjoročni ekonomski razvoj i europske integracije.

Restitucija

22) Upravni odbor je pohvalio Vijeće ministara zbog odluke da oformi Komisiju za restituciju koja će se u potpunosti sastojati od domaćih članova. Ova Komisija mora doći do bh. rješenja za pitanje restitucije koje ni na koji način neće kompromitirati izgled oве zemlje na ekonomski oporavak. Međunarodna zajednica će Komisiji pružiti tehničku pomoć.

Strategija OHR-a

23) Upravni odbor je pozdravio plan za restrukturiranje OHR-a i izrazio svoju potporu za zahtjev Visokog predstavnika da OEES s opsežnim prisustvom na terenu nastavi pružati potporu u provedbi "Programa posao i Pravda".

24) Upravni odbor izrazio je punu potporu radu Visokog predstavnika, te je dao potporu planu Visokog predstavnika da se usredotoči na pružanje pomoći bh. tijelima vlasti tijekom narednih šest mjeseci kako bi se ojačale reforme u sektoru obrane, policije i obavještajnih službi, ostvarila puna operativnost Suda BiH i proširenog Vijeća ministara BiH, te okončale pripreme za uvođenje PDV-a. Upravni odbor dao je svoju punu potporu radu supervizora za Brčko, te je podržao namjere Visokog predstavnika i supervizora za Brčko da osiguraju da se sve institucionalne i gospodarske strukture Brčko Distrikta utemelje na čvrstim, dugoročnim osnovama, te na taj način omoguće provedbu finalne Arbitražne odluke. Upravni odbor također se suglasio da je potrebno ostvariti pravi napredak u provedbi Odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda, koja predstavlja ključni temelj za dugoročnu multietničku budućnost BiH. Upravni odbor odobrio je proračun OHR-a za 2005. godinu u iznosu od 16,942,432 Eura.

24) Naredni sastanak Upravnog odbora bit će održan u Sarajevu 2. prosinca.